

Petri Cvnæi de Repvblica Hebræorum Libri III

Cunaeus, Petrus

Lvgd. Batavor., 1632

Cap. IV. Contra Divum Augustinum, atque contra Carolum Sigonium
disceptatur de Pontificis ingressu in Sancta Sanctorum. Locus in epistola
ad Hebræos malè à Sigonio intellectus. Altare suffituum non ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65527](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65527)

matrimonio habere. quod si haberet, utique cum altera faciendum illi divortium fuisse ante diem decimum mensis Tisri. ni id fecisset, obire eum piaculare sacrum solenni illo die in templi adytis nequivisse. Enimvero hoc singulare fuit. Nam cæteris hercle Iudæis plures uxores ducere per legem licuit. idque infra ostendemus, cum res ipsa feret. In Massechta Middoth scriptum extat, ædiculam fuisse Pontifici in templo extructam, in qua ille interdium mansitavit ferme, eamque לשכרת *conclave Pontificis* esse dictam. De domo vero, quæ extra sanctuarium illi erat, ita Maimonides tradit, debuisse eam Ierofolymæ, atque in ipsa urbe, non alibi, esse. At Romanorum legibus cautum fuit, uti Pontifex maximus in domo publica habitaret. Quare Octavius hercle, M. Lepido mortuo, cum tanti nominis honorem adeptus esset, & domum publicam accipere à senatu per modestiam recusaret, suarum ædium partem ipse publicam esse iussit, quo satis factum legi esset.

CAPVT IV.

Contra Divum Augustinum, atque contra Carolum Sigonium disceptatur de

Pontificis ingressu in Sancta Sanctorum. Locus in epistola ad Hebraeos male à Sigonio intellectus. Altare suffituum non fuisse in Sancto Sanctorum, contra quam Divus Augustinus sensit.

Libet postliminio ad id redire, quod intermissum à nobis est. Diximus enim Pontificem in templi adyta introisse solenni expiationum festo, quod die decimo mensis Tisri celebratum quotannis est. Ita Iudæi omnes, & qui Græcorum Latinorumque eruditissimi sunt, magno consensu tradidere. Neque nos profecto aliter statuimus. Non enim alio tempore, neque aliam ob causam visere ei secretissimum locum fas fuit. Et tamen in illa ipsa erudita antiquitate unus extitit Augustinus, summa sanctitate atque eruditione vir, cui ita visum est, pontificem quotidie Sancta Sanctorum ingressum esse, uti thura adoleret. quod autem semel duntaxat introivisse dicatur, id ad anniversariam expiationem retulit, quæ sanguine purificationis fiebat. Huic sententiæ Carolus Sigonius, cum applauderet, aliud insuper præsidium addidit, existimavitque, Pontificem quotidie quidem adyta esse ingressum, sed sacerdotum comita-

tu stipatum; semel autem in anno so-
 lum, id est, sine sacerdotibus. Profecto
 non est committendum nobis, ut tam
 crassum errorem non refellisse videa-
 mur. Ac Sigonius quidem, ut de illo
 prius dicamus, manifesto sophismate
 aut deludere nos voluit, aut hercle im-
 prudenter delusus ipse est. Sine dubio
 enim verba Apostoli in animo habuit,
 quæ in epistola ad Hebræos extant in
 cap. ix. εἰς τὴν δόξασιν οὐλοῦ ἀ-
 παρῶν ἁγίων ἡμεῶν ὁ δευτερός
 εἰσὶν ἔχεις αἵματός. *secundum*
tabernaculum semel quotannis solus ponti-
fex ingressus est non sine sanguine. Enim-
 vero illa verba sententiam ejusmodi
 habent, Pontifici semel in anno dun-
 taxat, & quidem soli, adyta introire
 fas fuisse. Sigonius autem in aliam
 mentem hæc distorsit, scilicet quasi se-
 mel quidem quotannis solus, at quo-
 tidie cum aliis intraverit. Qua quidem
 interpretatione nihil excogitari futi-
 lius potest. Omitto Talmudicorum
 omnium Rabbiorumque gravissima
 judicia, quæ semper apud omnes cor-
 dados permagnum pondus habuere,
 quoties de patriis ritibus eorum, cere-
 moniisque orta disceptatio est. ex quo-
 rum sensu illud est, quod Maimonides
 ait in Halacha Beth Habbechira, in ca-

ביום קדש הקדשים מקודש
 מבין ההיכל שאין נכנס לשם אלא כהן גדול
 ביום הכפורים בשעת העבודה:
*Sanctum Sanctorum est sacratius reliqua parte
 templi, quia nemo illud adit, nisi Ponti-
 fex, die Expiationum, ipsa sacrificii hora.*
 Nihil nunc opus est à Iudæis testimo-
 nium eblandiri tam manifestæ rei. Ajo
 nullum sacri codicis locum esse, ex
 quo colligi probabiliter possit, quem-
 quam hominem ritè illud loci arca-
 num adiisse, uno pontifice excepto.
 At ipse pontifex quam sæpe adyta in-
 traverit, ex illo discimus, quod in Le-
 vitici capite decimo & sexto scriptum
 est: *Dic Aharoni, ne quovis tempore in-
 grediatur in sanctuarium, quod est intra
 velum ante operculum propitiatorium,
 quod est super arcam, ut non moriatur.*
*Nam in nube apparebo super operculum il-
 lud. Sed cum his rebus ingrediatur Aha-
 ron in sanctuarium, cum vitulo & ariete
 in holocaustum. Accetu autem Israelita-
 rum accipiat duos hircos in peccatum, &
 arietem in holocaustum. cumque obtule-
 rit vitulum, & oraverit pro se, ac domo
 sua, duos hircos constituat coram Domi-
 no, in ostio tabernaculi testimonii, & mit-
 tat super utrumque hircum sortes, sortem
 unam Domino, alteram capro emissario.*
 Ecce, sanctuarium, quod intra velum
 esse

esse dicit, nihil aliud est, quàm Sanctum Sanctorum, ubi & arca fuit cum operculo propitiatorio. Quæ autem fieri illic præcipit summus Deus, omnia ejusmodi sunt, quæ duntaxat decimo die mensis Tisri agebantur, celebri expiationum festo. Ex quo consequitur, nunquam pontificem, nisi quo die ista fierent, adyta intravisse. Id enim plane edicitur. Quare faceſſat Sigonii hariolatio. non enim est pro indole tanti viri, quem alibi nos sæpe admirati sumus. Sane enim, quod sperare improbum erat, bene ille atque feliciter in summa Hebraisni ignoratione res Iudæorum composuit. Sed quid Augustino respondebimus, qui aram incensi fuisse in adytis existimat, ad quam pontifex thura adoleverit quotidie? Enimvero in Magno errore versatus homo sagacissimus est, neque subtile illud & peracre judicium suum hic adhibuit. Omnino enim locus ille, in quo erat altare incensi, separatus velo ab ipsis adytis fuit. Quare cum in Levitici capite xvi sanctuarium, quod intra velum est, appelletur ipsum adytum, contra de incensi & suffituum ara dicitur in Exodi capite tricesimo, fuisse eam ante velum illud: plane ut in medio oppansum velum inter ady-

ta aramque suffituum esset. Recitabimus verba ex capite tricesimo Exodi, ne lectorem suspensum teneamus. Ita enim ibi dicitur, *Fac aram incensibile lignis Schittim, atque eam auro obduc, pariterque latera ejus & cornua. Pone autem eam ante velum, quod ante arcam testimonii, atque ante operculum propitiatorium est, ut adoleat super illud Aharon suffituum aromaticum unoquoque mane.* Profecto, nisi stupor aut pituita sensus nostros tardat, illud intelligimus, aram incensibilem ante velum, at velum ipsum ante arcam testimonii fuisse; ut aram incensibilem ab arca testimonii, atque ab operculo propitiatorio distinxerit veli interjectio. Equidem fateor in quadagesimo Exodi capite, versu sexto, edicere, *ut ara incensibile aurea coram arca testimonii collocetur*: sed, quod ibi de medio velo expressum non est, mox paucis interjectis additur, *aram auream in tentorio conventus ante velum esse positam.* Quare ista ratio hercle apud me nauci non est.

CAPUT V.

Philonis Iudaei quadam loca excussa, & explicata. Lapsus Philonis. item ejus, qui librum I. Maccabaorum scripsit. Post reditum Iudaeorum ex Babylone, legem